

[Anker Lau.]

lag for Priserne, hvorved man vilde monopolisere nogle enkelte store Virksomheder, medens en Række mindre Virksomheder vilde blive nødsaget til at lukke. Dette Forslag gik ikke igennem i Rigsdagen, men ikke desto mindre har man stadig administreret, som om dette var sket.

Vi, der baade i det praktiske Erhvervs- liv og gennem politisk Arbejde har fulgt hele Udviklingen fra 1932 til Dato og har set og mærket alle Foranstaltningernes Virkninger, er ikke i Tvivl om, at enhver Situation, enhver Foranstaltning er blevet brugt til at nærme os til det Maal, der dækkes af den højtærede Handelsministers og hans Partifællers Overbevisning. Det er ikke noget, vi bebrejder dem, det skal ikke opfattes som nogen Bebrejdelse, vi konstaterer blot, at noget saadant er sket.

Selvforsyningen i 30erne, motiveret med Arbejdsløsheden, svækkede Eksport- erhvervet og koncentrerede Byerhvervene yderligere i socialistisk Form. Lukningen af det danske Marked medførte Hand- delens Koncentrering i mere eller mindre privilegerede Branchegrupper. Gennem Til- delinger og Priser favoriserede man de Er- hvervsgrupper, der kunde indpasses i en kommende Socialisering, medens de andres Vilkaar stadig forringedes, og medens der gjordes Forsøg — ofte med Held — paa helt at udskyde forskellige Led i Omsætningen. Den opvoksende Ungdom saa man helt bort fra, den var der ikke Plads til i et ordnet planøkonomisk Samfund. Den nuværende højtærede Boligminister opfordrede dengang Ungdommen til at opgive den honnerte Am- bition, der bestod i Illusionen om en Plads i Solen, thi der var ingen Plads i Solen. Er det til at undres over, at Ungdommen siden er blevet desillusioneret?

Men ogsaa vælgermæssigt har denne Udvikling haft stor Betydning for Social- demokratiet og Kommunisterne. Naar man koncentrerer Erhvervslivet i Storbedrifter, siger det sig selv, at de smaa Haandværkere mere og mere maa gaa ind som faglærte Arbejdere i disse — og her kom de jo under det tidligere ærede Medlem Hr. Ejler Jen- sens politiske Varetægt — medens Hand- lens unge eller de, der blev slaaet ud af Restriktionerne, maatte søge Plads i Vare- direktoratet, Prisdirektoratet eller hvad de nu hedder, de store offentlige Kontorer eller privilegerede private Selskaber, hvor man nu søger at faa dem rubriceret under det ærede Medlem Hr. Gustav Pedersens politiske Varetægt.

Altsaa, samtidig med at man formede Erhvervslivets Struktur med Socialisering for Øje, sørgede man for en voksende Væl- gerhær af lønnede Folk, hvem man havde frataget Haabet om en mere selvstændig Fremtid. Det var en Politik, der indskræn- kede Antallet af selvstændige og udvidede Antallet af lønnede. Men alligevel forreg- nede man sig i 1945. Der var ikke Vælgere nok endnu, eller ogsaa havde de gennem- skuet Hensigterne. I 1943 kunde dog den daværende Overborgmester her i Staden, Hr. Viggo Christensen, med Stølhed op- lyse, at nu var man kommet saa vidt, at 60 pCt. af Landets Skatteydere levede af Løn. Takket være de Radikales Støtte til Regeringsdannelsen kan man nu altsaa fortsætte, hvor man slap, i Haab om at kunne føre Udviklingen videre og muligvis naa helt op paa 70 pCt. Og saa er der vel en Mulighed for, at man kan tage „Frem- tidens Danmark“ frem fra Skrivebords- skuffen igen.

Af Hensyn til dem, der endnu maatte være i Tvivl om Socialdemokratiets ærlige Hensigter med Socialiseringen gennem Mo- nopoldannelser, vil jeg ganske kort vende tilbage til Mælkeordningen, og hvad der staar i Forbindelse med den Side af Admi- nistrationen. Her var jo ingen Monopoler at bekæmpe, men da man nu vil bekæmpe Monopoler, maatte man altsaa lave det først, og det var det, man gjorde.

Der var dengang 117 Mejerier i Køben- havn, og Forholdet udviklede sig frit paa dette Omraade. Det viste sig nu, at de fleste mindre Mejerier var i Stand til at konkurrere med Stormejerierne; de havde mindre Omkostninger, da de ikke var belastet med de store Selskabers komplicerede Ad- ministrationsapparat. Det er i øvrigt i Amerika bevist, at Stordrift slet ikke giver de laveste Omkostninger pr. Vareenhed, og at der meget let gaar Bureaukratisme og Kontorius i Stordriften, hvor man ikke kan overse det hele, saaledes at den meget let kommer til at ligne Statsdrift.

Det gik saaledes, at de Mejerier, der kunde sælge billigt, blev skældt ud for „Billigmagere“ af selveste Borgmester Ju- lius Hansen. „Enigheden“ og de andre Stor- mejerier kunde ikke klare sig i Konkur- rensen. Man kaldte den frie Mælkehandel for Kaos, og gennem tilstrækkelig Propa- ganda for Tanken fik man en vis Genklang i de dertil egnede Dele af Befolkningen. Dette maatte der naturligvis bringes Orden i; Befolkningens og Børnenes Mælk maatte sandelig — af rent sociale Grunde — ind